Székesfehérvár, 1910. XVII. évfolyam, 104. szám. Kedd, augusztus 30.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak: 1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

Germania docet.

Régi vágyam volt végignézni egy német katholikus nagygyülést, a tüzhelyét annak a nagystylü munkának, amelynek az egész világon nincs párja. Forronganak az eszmek, országok vergődnek, országok fénye sülyed le az ismeretlenség szomoru ködebe, — Németország hatalmas, izmos előrehaladását pedig csodálva látjuk.

Nem applaudálni mentem én Németországba, hanem irigykedni és tanulni s szeretném, ha a mi intelligens embereink minél többen és minél behatobban tanulnának az idegen nemzetektől, a hol a béke mezejét a munka verejtéke öntözi és rajta a siker, a jólét, a haladás, a dicsőség virágai teremnek.

A szivem mélyéből irigylem a hatalmas Németországot. Irigylem a császárját, a nemzeti eszme megtestesülését, a kinek ajkán büszkén hangzik e szó: *Deutschland über alles!!*

Mi volna a mi nemzetünk, ha királyunkkal össze tudnánk olvadni egy diadalmas gondolatban: *mindent a* **magyar** *hazáért!?* ha nem kellene egy másik nemzettel szemben örökké feltekenykedni, marakodni a napi falatért; ha mindegyikünk arra törekednék, hogy belül egysegesen, erősen, egymást félre nem értve, az idegen nemzetektől félve, tisztelve haladnánk magasztos, félre nem érthető céljaink felé. Milyen sorsa volna nemzetünknek, ha nem reményeink romjain tépelődve számlálgatnánk a százezreket és milliókat, a kik az anyaföldet elhagyva, Amerika bányáiban verejtékeznek a mostoha kenyeréért?

A német katholikusok nagygyülése ennek a nemzet-izmositó eszmenek volt a zászlóhordozója.

A régi, becsületes tisztességben megöregedett Augsburg olyan fénnyel fogadott bennünket, melyre nem lehet meghatottság nélkül gondolnunk. Bármerre fordultunk, a legutolsó ember is a legteljesebb szivességgel állott szolgálatunkra, ha hozzája fordultunk. Parádét annyit rendeztek a tiszteletünkre, a mennyi az elégből is sok volt. A házaik ugy tele voltak virágokkal, zászlókkal, hogy messziről nézve szinte eltakarták a régi Németországra emlékeztető épületeket. Mindenki büszke és boldog volt, hogy Augsburg elérte régi vágyát: a maga falai között láthatta a német katholikusok vezéreit, munkásait, törzsökét, virágait.

Nagyméretü volt minden. Kezdve a nagyszerü Festhalletól, a hol 15—20 ezer ember számára volt hely, le az utolsó Kommerfestig mind imponált nekünk, lelkesedéssel, szerettel és irigységgel töltötte el lelkeinket.

A két és félóráig tartó vasárnapi felvonulás, a mikor az egész ország 100 és 100 egyesületének kiküldöttei zászlaik alatt előttünk elléptek, oly felséges dolog volt, a melyhez keveset mutat a világ. El is jöttek a csodálásukra nemcsak Európa országaiból, de Braziliából, Afrikából és Indiából is.

Csak egy-két főbb nomentumot kivánok feljegyezni.

Minden munkában első a haza volt. Valami lélekemelő volt látni, hogy menynyire beleje forrott minden német lelkébe a Nagy Németország szeretete. Szinte tombottak a lelkesedéstől, mikor lépten-nyomon hallották, hogy a német katholikusok az országnak nemcsak kiegészitő része, hanem törzse, dereka kivánnak lenni. De hiszen ott a német centrum a 105 képviselőjével, a német birodalom leghatalmasabb politikai pártja. Az alapja a katholikus vallás megvédése s ezzel kapcsolatban mindent megtenni, a mi az ország javára szükséges. A magyar neppartnak nincs és nem lehet nagyobb vedelme mint a német birodalom neppártjának existenciája és működése. Ezt a centrumot kopizáljuk mi s konzervativizmusunkkal, erős ragaszkodásunkkal a történelmi Magyarországhoz dolgozni, épiteni, maradandó alkotásokat létrehozni kivánunk az édes magyar haza javára.

A protestáns német császár tiszteletet és megnyugvással tekint a német katholikusok társadalmi és politikai munkájára és szivesen elismeri, hogy *a német katholikusok legbiztosabb alapjai az ország boldogulásának és legerősebb támaszai a császári trónnak.*

Ez jutott mindenütt kifejezésre a nagygyülésen. Befolyást gyakorolni a haza sorsára, létre hozni olyan intézményeket, a melyek alapjában erositik meg a nemzetet. Nevelni egy testben, lélekben, erkölcsben erős népet, a melynek első az Isten és az Isten törvénye, a mely a haza, a király és a felebarát iránt való kötelezettségeket szabályozza.

Imponált nekem az elnöki megnyitóban hangsúlyozott elv, hogy a német katholikusok protestáns testvéreikkel békében és szeretetben kivánnak élni. *Más vallásuak egyházi dolgaival és tanitásaival foglalkozni nem kivánnuk. Ezt ildomtalannak tartanánk. Nekünk első sorban a magunk ügye az első. A többi felekezetek intézzék a maguk dolgát a belátása szerint — s hagyjanak nekünk békét.*

Pompás dolog egyébiránt az az ujabb mozgalom, a mely a katholikusokat és protestánsokat egyesiteni kivánja a közös cél: *a hatalmas kultur Németország érdekében.* El kell tekinteni a hitelvek különbözőségétől, azt intézze kiki otthon, de össze kell vetni a vállat ott, a hol a jövő Németországára süt a nap.

Szó volt természetesen a Borromaei-encyklikáról is. Marx elnök súlyos szavakkal mutatott rá arra a frivol politikai játékra, a melyet egyesek ebből a teljesen célzatosság nélkül való levélből kovácsoltak. A pápa megkritizálta a hitszakadás régi vezéreit. Ez természetes. Hiszen csak nem dicsérheti őket. De nem mondott többet és nagyobbat, mint a mennyit Luther Márton hangoztatott.

Gyönyürü argumentálással mutatta ki a szónok, hogy az egész dolgot politikai tőkének fujták föl azért, hogy a katholikus egyház rovására minél nagyobbakat kiálthassanak és hogy azok fujták legjobban a jerikói trombitát, a kiknek akár a protestánsok sérelme, akár a katholikusok támadása miatt legkevésbbé fáj a fejük: a zsidók.

Fölséges dolog volt az ifjuság belevonása a mozgalmakba. Nekünk szinte fogalmunk sincs arról az erőről, a melyet a németországi katholicizmus életében a diákság képvisel. Kis híján 10 ezer katholikus diák képviseltette magát a nagygyülésen. Németország szine, virága. Tizezer intelligens, egyetemi hallgató! Mily hatalmas erő ez egy ország életében! A társadalom leendő oszlopai, a kik vezetni fognak: leendő ügyvédek, orvosok, tisztviselők stb. ott voltak a naggyülésen, 67 zászló alatt egy óráig tartott a festői ruhába öltözött képviselet felvonulása Augsburg utcáin. Az utcákon az emberek tizezrei tolongtak körülöttük és lelkesedtek

Sövegjártó János vászon kereskedése Székesfehérvár, Barátok épülete.
AZELŐTT: ÖZV. HANEL ANTALNÉ
Állandó nagy raktár ágy- és asztalneműekben, szintartó karton és zephirekben stb.
Egy jóházból való fiu tanulónak felvétetik.

Mai számunk 4 oldal

00000478

és büszkélkedtek ugy, mint a mily méltón egy ily testületért lelkesedni lehet. A szónokok a nyilvános üléseken külön beszédeket intéztek hozzájuk. Esti összejövetelükön, a hol néhány ezer diák szorongott, megjelent a müncheni érsek, az augsburgi püspök, a képviselőház alelnöke, nagy csomó képviselő, akik mind büszkén emlegették, hogy tagjai voltak a burschenschaftoknak s az összetartozandóságot most is szivesen és büszkén vállalják velük.

A német katholikusok egyátalán óriási gondot forditanak az ifjuság fölkarolására. Mint érdekes jelenséget érdemes fölemliteni, hogy pl. a kerékpárosok egyesületét is belevonták mozgalmaik keretébe. Itt ugyanis a szabadkőmivesek operáltak, a maguk céljaira igyekeztek elhóditani az erőket. A katholikusok nem kisebb sikerrel táradoznak az ellenakcio területén.

Nagy mező most nekik a missiók területe. Németország ma már Afrikában is ur. De a népek százmilliói még a pogányság igájában nyögnek. A német katholikusok éles tekintete meglátta az uj területet, a nagygyülésen egy egész nyilvános ülés foglalkozott az uj munkával s az áldozatkészségnek olyan hurjait penditették meg, a melyek százezreknek a lelkét inditják irgalomra.

Mindenképpen bámulatos, hogy mekkora erőfeszitéssel dolgoznak ezek a keményfejü emberek. Ne gondolja senki, hogy a lelkesedésük tulcsap a mienken. Ó nem! Minálunk lelkesedni csak az egészen délvidékiek tudhatnak jobban. A német higgadtabban beszél, nagy, óriási gondolatokat nem röppent rakéta módjára — de *dolgozik*. Voltak ülések, a melyeken belefájdult a fejünk a statisztikai adatokba. De azok az adatok azt mutatták, hogy a német katholikusok föltartóztatlan erővel nyomulnak előre a siker mezején. Emelkednek a nehézségek, emelkednek az erők, az áldozatkészség, a munkások száma. És nem a „dreimal hoch"-ért lelkesednek, hanem, hogy minél hatalmasabb erővel feszithessék neki a vállaikat a jövendő alakulásaiba.

Az általános titkos választói jog behozatala küszöbön áll. Fél év mulva választanak. S a német katholikusok biznak, hogy megerősödve fognak visszatérni. A szociáldemokracia hóditani fog, de a liberálisok soraiból. A küzdelem *nem a politikai frázisok körül hullámzik, hanem a kenyérért.* A liberalizmus lejárta magát s emelkedik az az osztály, a mely eddig a felső tizezer talpai alatt verejtékezett. Ezt átérzik a német katholikusok és vértezve mennek bele a titáni küzdelembe. A nép megérti és tudja, hogy kik foglalkoznak vele és kik dolgoznak a jóvoltáért.

Uj perspektivák nyilnak előttünk ezeknek a nagy dolgoknak láttára. Mig nálunk tépik-szakgatják azokat, a kiknek a válára a jövő épülete biztosan nehezednék, a németek dolgoznak érettük s a megértést keresve, keresik a boldogulást.

Nagyon boldog vagyok, hogy Isten jóvoltából részt vehettem a német katholikusok nagygyülésén, sokat láttam, nagyon sokat tanultam s érzem, tudom, hogy ez kellene közülünk minél több intelligens embernek. Akkor talán jobban megismernénk egymást, céljainkat s a jövő boldogulásának utjait.

Bilkei Ferenc.

Közgyülés a városnál.

Rövid, érdektelen malomzakatolás volt a tegnapi közgyülés. Egy óra alatt ledarálódott 31 pontozat a számra nézve nem több bizottsági tag jelenlétében.

Az ülést a főispán távollétében Saára Gyula dr. polgármester vezette.

A közgyülési jegyzőkönyv hitelesitői Dieballa György és Erdőssy Bódog.

A legközelebbi közgyülés szep. 29-én lesz.

A gyülés elején Saára Gyula dr. elnök meleg szavakban üdvözölte Szorkolai Sághy Lajost a kinevezett uj főkapitányt. Annak a reményének adott kifejezést, hogy az uj főkapitány minden t hetségével azon lesz, hogy városunk rendjét az óhajtott haladás irányában fejlessze s különösen a közegészségügy tekintetében az annyira kivánatos reformokat életbeléptesse.

Sághy Lajos főkapitány hálával köszöni a polgármester szives üdvözletét. (Éljenzés.) Programmot nem kiván adni, ez nagyképüsködés lenne az ő részéről, de nem is adhat, mert az ő működését egyesegyedül a törvény, az állami és városi statutumok szabályozzák. Ezeknek a keretében kiván működni. Az ő működését azonban a törvényen kivül határolhatják még a véletlen események is. Ezek között nem lesz a száraz paragrafusokat őrző tisztviselő. Pontos tisztviselő kiván lenni, a ki a mellett azonban egy melegen érző, igaz magyar szivet is hozott magával az ős Székesfehérvár falai közé. (Lelkes, hosszantartó éljenzés.) Diszkrecionális jogait úgy kivánja érvényesiteni, hogy a szigoru tárgyilagosság és törvényszabta határok közt hely maradjon az érezni tudó szivnek is. Végül kijelenti, hogy nem csupán kenyérért kiván dolgozni, hanem becsületért is. (Lelkes éljenzés.) Ajánlja magát a törvényhatósági bizottság és város közönségének szives jóindulatába. (Lelkes élenzés.)

A város 1000 koronával belépett az országos Gyermekszanatórium Egyesület alapitó tagjai közé. Az igazgatótanácsba a polgármester küldetik ki.

A felsőbb leányiskola módositott alapszabályait a közgyülés elfogadja.

Szintigy elfogadja az Alaghy Dezső-féle alapitvány alapitó levelét.

Pollák Ármin a Deák Ferenc utcai iskola épitésénél felebbezést jelentett be Say Ferenc épitész ellen. A miniszter Pollák Ármin felebbezését elutasitotta.

A külteleki postakézbesitésekért a kereskedelmi miniszter nem hajlandó kártéritést adni *Kégl* Miklós v. b. t. kivánja, hogy ujra irjon fel a város. Tiltakoztunk az épitkezés ellen, a miniszter engedélyt adott, tehát viselje a terhet. Saára Gyula polgármester szerint kétszer irtunk már fel s mindakétszer elutasitottak bennünket. Egyelőre hagyni kell a felebbezést. (Helyeslés.)

A belügyminiszter nem engedélyezi a jégnek a betegápolási alap terhére való rendelését.

Uj tanitói állás szerveztetik.

A városi szinház páholyai után a szinész nyugdij alapja javára 10 fillér pótdij engedélyeztetik.

A város belterületén épitendő házak pótadómentessége 1911. jan. 1-től két évre meghosszabbittatik. Ez a városnak évenkint 6451 kor. adószaporulatot jelentene. De mivel épen ezen elengedés által nagymérvü lett az épitkezés, az engedély meghosszabbittatik. Grósz Aladár v. b. t. inditványozza, hogy az engedély 10 évre szóljon, a közgyülés azonban a tanács javaslatát fogadta el.

A fogyasztási adó szedéséért a város eddig 150 ezer kort fizetett. Most a pénzügyminiszter 160 ezer koronát követel. (Közbeszólás: — A nemzeti munkapárt!) Hajlandó azonban 155 ezer koronával megelégedni, ha a város 8 nap alatt nyilatkozik. Mohay Lajos előterjesztésére a közgyülés beleegyezik a miniszter ajánlatába, annál is inkább, mert ilyetén jövedelmeink mindinkább emelkednek és a kormány minden városnál emelte a követelést. (Közbeszólás: — Persze! a munkapárt!)

A város területén szedendő fogyasztási illetékre nézve uj szabályrendeletet alkotott a város Mohay Lajos p. ü. tanácsos szerint a szikviz után 1 fillér helyett 2 fillért, az ásványviz félliterje után 2 fillért, a külföldi ásványviz után pedig 4 fillért szed a város. Ez 5000, illetőleg 8000 koronával szaporitja bevételeinket. (Helyeslés.)

Krassó-Szörény vármegye árvizkárosultjainak 100 kor. segélyt Leiningen gróf borosjenői szobrára 50 kort. szavaz meg a közgyülés. Tuszkau Mór 20 kor. havi segély iránt való kérvényét elutasitja a közgyülés, mert Keresztes Zsigmond szerint fiának Tuszkau Ödönnek havi 4—500 frt. jövedelme van. Czapáry László dr. szerint pedig nem gyakorolhat a város jótékonyságot egy olyan ember apja iránt, a kinek a nevéhez az árpádházi királyok csontjainak eltünése fűződik.

Szabó István fuvaros elhullot lovaiért való kártalanitási kérvényét elutasitja a közgyülés.

Több fizetési előleget megszavaz és tudomásul veszi Krammer Győző rendőrségi iktatónak hivatali mulasztásaiért 100 koronára való megbirságolását.

A közgyülés 4 órakor véget ért.

UJDONSAGOK.

— **A király részvéte.** A kabinetirodából következő részvéttávirat érkezett Cziráky Antal grófhoz, a kit mély gyászba boritott leányának Esterházy Miklósné hercegnének halála:

„Ő felsége a legőszintébb sajnálattal azon sulyos veszteségről, hogy tetszett az isteni gondviselésnek Nagyméltóságod virulló korban levő leányát, főméltóságu herczeg Esterházy Margitot, váratlanul magához szólitani, Nagyméltóságodnak e lesujtó csapás fölött legkegyelmesebben legmelegebb és legbensőbb részvétét fejezi ki. Legjelsőbb megbizásából: Paar."

— **Mária orleansi hercegnő névenapja Alcsuton.** Mária orleánsi hercegnő e hó 15-én ünnepelte névünnepét. Erre az alkalomra az alcsuti irgalmas nővérek növendékeikkel ünnepélyt rendeztek. Az ünnepélyt pénteken, azaz 26-án tartották meg a főhercegi kastély fogadó termében. Jelen voltak az ünnepélyen Klotild Mária orleánsi, Erzsébet főhercegnők, s kiséretükben gróf Szirmay Sarolta udvarhölgy, Hoidházy Mária nevelőnő. A növendékek köszöntését s kedélyt, földeritő előadásait Őfenségeik a legnagyobb figyelemmel hallgatták végig s legmagasabb meg

Intézeti fehérnemű fiuk és leányok részére nagy választékban, harisnyák, kesztyük, kötények és iskolatáskák, schiffonok, valódi rumburgi és creász vásznak, asztalteritők, törülközők és paplanok.

! Szülők figyelmébe !

Gyukits, Borsalinó és Habig kalapokban, ingek, gallérok, zsebkendők és nyakkendőkben igen nagy választék. — — — — — — — — — —
Flanel takarók, linoleum és bőrvásznak. — — —

Olcsó, szolid, szabott árak.

Egyedüli raktár Kobrak cipőkben, férfi, női és gyermekcipőkben, továbbá vadász és sportcipőkben óriási választék. — — — — — — — — —

Olcsó, szolid, szabott árak.

Knazovitzky Béla divatáruháza

00000479

elégedésüknek adtak kifejezést a hallottak fölött. Az ünnepély után Ő fenségeik a gyermekek között sajátkezüleg édességeket osztottak ki. Ugyanekkor különösen föltünt Ő fenségeiknek Hatos Irénke zongorajátéka, mellyel az énekdarabokat kisérte s ki végül Ő fenségeik legmagasabb kivánságaira több darabot adott elő.

— **Keresztfeltevés.** A Jézus Szive temploma egy nevezetes alkalomhoz ért. Miután mind a kupola, mind pedig a két kis torony teljesen elkészült s az állások lebontása következik, kedves ünnepségok között megtartották a keresztfeltételt. A három igen szép keresztet, amelyeknek értéke körülbelül 600 koronát tesz, Schmöltz Gusztáv bádogos és Schmöltz László festő-mesterek teljesen ingyen, a szép cél iránt való lelkesedésből készitették és ajánlották fel. Tiszteletreméltó szép cselekedetüket szivesen jegyezzük fel a nyilvánosság számára. Az ünnepély délután a litánia után kezdődött. Lapunk révén sokan tudtak a nagy eseményről s néhány ezer ember tolongott a tágas aggintézeti telken, az utcát pedig a kocsik egész serege állta el. Bilkei Ferenc, a kápolna lelkésze megáldotta a kereszteket, majd künn az uj templomnál beszédet mondott az egybegyülteknek. A keresztet egy kedves sereg apró, fehérruhás leányok csoportja vette körül. Ezek az apró leánykák huzták aztán fel a keresztet is, hogy kedves és felejthetetlen emlékük legyen a szép ünnepélyről. A keresztet Nagy József ácssegéd, fehérvári munkás illesztette helyére. Az ünnepély után megvendégelték a munkásokat.

— **Nemesités.** Őfelsége a király *Schwáb* Alfréd volt székesfehérvári ezredesnek és törvényes utódainak a magyar nemességet díjmentesen adományozta.

— **A papság lelkigyakorlatai.** Az egyházmegye papsága — az idén feltünően nagyszámban — szent-gyakorlatra jött egybe városunkban, hogy a szentgyakorlat gondolataiból uj erősséget, uj lelket fogadjon magába. A szent gyakorlatok folyó hó 29-én hétfőn este kezdődtek s folytatólagosan d. e. és d. u. tartott elmélkedésekkel pénteken reggel érnek véget, természetesen szent gyónással és szent áldozással. A szent gyakorlatok elmélkedéseit P. Fraszt, jézustársasági atya tartja.

— **Nyugalomba.** Őfelsége a király elrendelte *Teleházy* Jánosnak, a 17-ik honvédgyalogezred ezredesének nyugalomba helyezését. A nyugalomba vonuló ezredes, aki kedves uri modorával annyira beletudta élni magát a mi társadalmunkba, bizonyára soká fog élni a város társadalmának jó emlékeiben.

— **Ünneplés.** A vármegye volt, érdemes alispánja, *Huszár* Ágoston a mai napon töltötte be születésének 80-ik évét. Ebből kifolyólag a vármegye tisztikara, a mellyel egyetértve 36 évig dolgozott mint főszolgabiró, aztán mint alispán a vármegye közigazgatásában megragadta a lélekemelő alkalmat s ma Sárbogárdra utazott, hogy lerója együttérzésének és hálájának adóját Huszár Ágoston tiszteletreméltó személye előtt. A küldöttségben résztvettek: Szüts Jenő alispán, Dr. Schlamadinger Jenő t. főügyész, dr. Lauschmann Gyula főorvos, dr. Balassa Imre tb. főjegyző. A jegyzői kar levélben, vármegye kezelő személyzete táviratban feje ki jó kivánatait.

— **Tanitóválasztás.** Több esztendei keserves huzavona előzte meg a vasárnapi választást. Ma, mikor a tanitónőképzők özönével szolgáltatják a tanitónőket a társadalom vállaira, minden szülőnek kötelessége, hogy tanitónőleányát ne az Isten háta mögött levő falucskába, hanem az édesanyja közelében helyezze el. Ez természetes és érthető ok. Ezért folyt a hajsza az iskolaszéki tagok körül, akiknek éveken keresztül a legerősebb ostromot kellett kiállaniok a protezsáltak érdekében. S bizony, bátran bevallhatjuk, hogy első sorban a protekció dolgozott. Az, hogy kiknek tesz szivességet. Hogy az iskola érdeke milyen erőket kiván, kiesett a számitásból. Kimaradt olyan tanerő, akit éveken keresztül a legnagyobb dicsérettel emlitettek s egy másik, akinek négy esztendei szorgalmas, eredménydús, részben ingyen munka áll a háta mögött, éppen csak hogy bejutott a negyedik szavazásnál. Az iskolaszéki tagok Gáncs Jenó, Heinrich Ármin és Rauscher Béla kivételével mind, összesen 29-en megjelentek.

A választás egyébként a következőleg folyt le:

Saára Gyula dr. polgármester mint a közigazgatási bizottságtól kiküldött elnök vasárnap 11 órakor megnyitotta az ülést és fölszólitotta az iskolaszék tagjait, hogy először a Deák Ferenc-utcai iskola vezetőtanitóját válasszák meg. A szavazás általános többséget kiván, vagyis hogy a megválasztottnak a szavazatok nagyobb felével kell birnia. *Vezetőtanitónak megválasztották Auerbach Gábort, a kire 17 szavazat esett.* Kivüle szavazatot kaptak még: Teleky Sándor 6, Lanzeritsch Antal 5 és Katerinka István 1 szavazatot.

Ezután egy ujan szervezett osztálytanitói állást töltöttek be. Pályázott 7 tanitó. *Itt Pruska Ferenc 19, szavazatot kapott,* mig Holler Andrásra 6, Herder Istvánra 3 és Erdőssy Andrásra 1 szavazat esett.

Következett a legnehezebb rész a tanitónő választás. Pályázott 42 tanitónő, ezek közül 32 pályázat felelt meg a szabályszerü föltételeknek. Az első szavazásnál *Sárkány Margit 19 Antoni Mariska 18 szavazattal általános többséget kapott.* Kivülük szavazatot kaptak: Mihályi Margit 14, Székely Irén 13, Szaplonczay Rózsa 12, Hőbert Margit 10, Pausch Ida 8, Pauer Erzsi 7, Havranek Anna 6, Kálmán Etelka 6, Rozs Erzsébet 3, Radnich Ida 1 szavazatot.

A második szavazás a következő eredménnyel végződött: Hőbert Margit 13, Szaplonczay Rózsa, 11, Székely Irén 11, Mihályi Margit 8, Pauer Erzse 1, Rozs Erzse 1. Az általános többség nem lévén meg, a szavazás ujra kezdődött.

A harmadik szavazás eredménye: Hőbert Margit 14, Székely Irén 14, Mihály Margit 12, Szaplonczay Rózsa 11, Pauer Erzse 1, Pausch Ida 1. Eredményre ez a szavazás sem vezetvén, következett

a negyedik szavazás, a melynek eredménye a következő: *Hőbert Margit 15,* Székely Irén 12, Szaplonczay Rózsa 11, Mihály Margit 8. *Hőbert Margit megválasztván a negyedik állásra,*

az ötödik szavazás következett: Szaplon-Rózsa 11, Székely Irén 10, Mihályi Margit 7.

A hatodik szavazásnál: *Székely Irén 15,* Szaplonczay Rózsa 13 szavazatot kapott s igy *Székely Irént a negyedik állásra megválasztották.*

A második tanitó állásra *Herder István választották meg 15 szavazattal.* Erdősy András 9, Holner Andor 3 szavazatot kapott.

A többi ügyeket a következő iskolaszéki ülés intézi el.

Az ülés ¾1 órakor végződött.

— **Kinevezés.** A váli utbiztosi állásra *Reichardt* Miklós méneskari őrmestert nevezte ki a főispán.

— **Beiratás.** 1. A Ferenc József nőnevelő intézetben a beiratások szeptember 1., 2. és 3.-án lesznek. 2. Az elemi iskolai tanulók tandijat nem fizetnek.

— **Hivatalvizsgálat.** Mórról jelentik: *Széchenyi* Viktor gróf főispán hivatalvizsgálatra oda érkezett. Megtekintette a főszolgabiróság ügyeinek s a talált rendért és pontosságért elismerését fejezte ki. A főispán jelenleg a községek ügyeinek felülvizsgálatát végzi. Bakonysárkányba, majd Nagyvelegre és Bodajkra hajtatott. A községek ügyeinél figyelme elsősorban a közegészségi, tüzrendészeti ügyekre s a vagyonkezelésre terjedki.

— **Az uszóverseny.** Vasárnap volt a városunkban tartott országos uszóverseny. A verseny, amelyet nagy számu közönség nézett végig elvezettel, az Árpádfürdőben folyt le. Érdekes változatban láthattuk a különböző uszási figurákat: a delfin uszást, hátuszást, melluszást, oldaluszást, tánvérkeresést, staféta-versenyt stb. A verseny győztesei: a 12-éven aluliak versenyében I. Polyányi Ferenc, II. Illés Béla, III. Herc György. 14 éven aluliak versenyében I. Berndorfer György, II. Novák Béla, III. Hirschler Andor, az ifjusági versenyben (60 m. gyorsuszás) I. Petrás Sándor, II. Kis Ferenc, III. Leopold Sándor, melluszásban (60 m.) I. Petrás Béla, II. Hornig Ádám, III. Havas Tihamér, Gyorsuszásban (60 m.) I. Destek István, II. Vértes Endre. Hátuszásban (60. m.) I. Halmos György, II. Kis Károly, III. Novák Jenő. A meghivási számokban: Gyorsuszásban (60 m.) I. Erdős Gyula, (3 6½ mp.) II. Munk József, III. Petrovics Szvetozár. 100 méteres melluszásban: I. Elek D. (1 29 mp.) II. Petrovics Ferenc III. Damján Oszkár. (100 m.) oldaluszásban: I. Hornung Gyula, 100 m. gyorsuszásban I. Zahár Imre, hátuszásban (1 6½ mp.) I. Vendelni I. A 200 m. uszásban első Las Torres Béla 2·25 mp. alatt uszta meg a pályát s ezzel elérte a *világrekordot.* A delfinuszásban a két Dénes testvér tüntette ki magát. A 20 m. staféta versenyben a Magán Uszók Csapata lett a győztes. A buváruszást Kankovszky K. nyerte meg, aki 51 ½ mpercig uszott a viz alatt. A tányérkeresésben Elek D. lett a győztes.

— **Az iskolaszék** szept. 1-én ülést tart.

— **A Deák Ferenc utcai** iskolát ma vizsgálta felül a felülvizsgálására kiküldött ellenőrző bizottság. Az épület, a lépcsők teljesen elkészültek. Némi felszerelési, épitési hiányt tapasztaltak, amelyek azonban annyira lényegtelenek, hogy rövidesen pótolni lehet. Már szept. 6-án akadálytalanul megkezdődhetik a rendes tanitás. A Deák Ferenc-utcai iskola a legmodernebb és legszebb iskolája lesz Fehérvárnak.

— **Táncfüzérke.** A székesfehérvári kath. legényegylet szept. 9-én este 9 órakor Távirda-utca 6. sz. helyiségében táncfüzérkét rendez. — Belépő-dij személyenkint 40 fillér. Tagsági könyvek kéretnek.

— **Kolera?** Az esti lapok megdöbbentő hirt közölte, a mely ha való, közelebbről minket fejérmegyeieket is izgalomba hozhat. Böhm Jánosné Mány községből érkező asszonyon Budapesten jártában koleragyanus tüneteket észleltek. Rögtön megfigyelés alá vették, azonban tüzetes vizsgálat után az orvosok csak — bélhurutot állapitottak meg rajta. Hasonlóképen riasztó hir kelt szárnyra tegnap a DV. műhelyben, ahol a hir szerint egy lakatoson állapitottak meg — persze a laikus munkások — koleragyanus tüneteket. Az eset szintén bélhurut volt. Itt emlitjük meg, hogy a kolera ellen való védekezés ügyében holnap d. u. 3 órakor a közegészségügyi bizottság ülést tart.

Fényképezö készülékek és az összes kellékek nagy választékban kaphatók Klökner Péter udvari könyvkereskedésében Székesfehérváron.

— **Halálos mérgezés.** Megdöbbentő eseménynek hire érkezett tegnap Iszkaszentgyörgy községből. A község elöljárósága jelentette Schlesinger Illés dr. járásorvosnak, hogy a községben Andreka János 42 éves földmives vasárnap d. u. 5 órakor mérgezési tünetek között hirtelen elhunyt. Három ember pedig: Nagy János, Kovács Lajos, Bencze János ugyancsak mérgezés következtében sulyos betegen feküsznek. A járásorvos az értesites vétele után még akkor éjjel kocsira ült és kisietett a rejtélyes eset körülményeinek megállapitására. Kihallgatta a betegeket és a meghalt Andreka feleségét, s vallomásukból megállapitotta, hogy az elhalt és beteg emberek f. hó 27-én Rideg Györgyné iszkaszentgyörgyi korcsmájában nagy menynyiségü pálinkát, 28-án pedig mindannyian ugyanott hust ettek. A mérgezés tünetei először nem jelentkeztek. Andreka János még délután segitett is a feleségének a dologban s eközben egyszer csak szivéhez kapva összeesett s a pálinkából és husból álló ebédet kiadta. Felesége ágyba fektette, azonban d. u. 5 órakor meghalt. Schlesinger dr. járásorvos a bort és a hust, melyből a mérgezettek ettek megvizsgálta, de csak a hust találta a mérgezés okául. Az esetről jegyzőkönyvet vett fel, beterjesztette a főszolgabiróhoz, aki azt áttette az ügyészséghez. Az ügyészség elrendelte a hulla felboncolását, amely tegnap délután történt meg.

— **Jegyzőválasztás.** Nagyveleg község képviselőtestülete folyó hó 24-én töltötte be a község megüresedett jegyzői állását. Hatan pályáztak s a hát pályázó közül *Kovách* Sándor főszolgabíró jelölte Koloszár Antal, Manger Oszkár csákvári, Kovács Béla isztiméri, és Rákóczi Gyula okl. segédjegyzőket. A négy jelölt közül egyhangulag *Koloszár* Antalt választotta meg a képviselőtestület.

— **Nyomtatvány kiállítás.** A magyar grafikai egyesület a nyomdaipar termékeinek népszerűsítésére kiállítást rendez az ország nagyobb városaiban. A kiállitások elsejét a mi városunkban rendezték az egyesület titkárának, *Stern* Lajosnak buzgólkodása folytán, aki ezáltal az ő szülővárosához akart figyelmes lenni. A kiállitás az ipariskola tornatermében nyilott meg, ahol d. u. fél 2-órakor *Pausch* Rafael rövid megnyitó-beszédet mondott szép számu közönség jelenlétében. Azután Stern Lajos ismertette a grafikai ipar technikai mesterségét s a grafika termékeibe belevihető művészetet.

A kiállitás a rendezésben tapasztalt némi hiány mellett igazán tartalmas és vonzó volt. Együtt láttuk a magyar nyomdai ipar legformásabb, legizlésesebb termékeit. Nyomdai iparunk fejlettségét a legmagasabb fokon az Atheneum-nyomda termékeiből tekinthettük meg, de igen sok élvezetet találtunk a kiállitás egész anyagának megtekintésében. Láttuk néhány idegen, nevezetesen németországi nyomdai ipar termékeit is, amelyek praktikus voltuk, modern stiljük tekintetében természetesen messze felette állanak a magyar nyomdai termékeknek. Elsősorban áll ez a plakát-képekre.

Igazán csak sajnálni lehet, hogy a kiállitás talán a kellő reklám hiján nem érte el célját egészben; megérdemelte volna, hogy a város közönsége nagyobb figyelemmel kisérje.

— **Fejérmegye gyümölcstermése.** A földmivelésügyi miniszterhez gazd. tudósitóink beterjesztették gyümölcstermelésünk kilátásait. E szerint Fejérmegye váli és móri járásának községeiben almából jó termésre várhatunk. Egyéb helyütt az almatermés közepes vagy gyönge. Körtéből közepes a termés a megye székesfehérvári és móri járásaiban, a többi járásokban kevés körte termett. A kártékony rovarok a váli járás községeiben okozták a legtöbb kárt, egyébként a járás községeinek gyümölcstermése jó lett volna. Szilva és dió elegendő termett. Gyümölcstermésünk silányságának nagyrészt a fagyos tavaszi időjárás volt az oka.

— **A katonák menázsija.** Katonáink most a nagygyakorlatok porát rugják. Fáradalomtól gyötörve; ezer kinszenvedéstől fáradva járják a mezőket, falvakat, pufogatnak a levegőbe és — legyőzik egymást. Egy-egy faluban valóságos szenzációt kelt a poros, fáradt, agyongyötört, vert vágy veretlen hadak megérkezése; a falu népe nagy szeretettel, nagy érdeklődéssel veszi őket körül, ugy néz rá a katonára, hogy az: a mi fiunk. Biz azok szegények, a nép fiai, a nép egyszerü fiai, véradói az országnak, erősségei a haza biztonságának. Kénytelen kelletlen, de mennek, fáradnak, izzadnak a hazáért, mindnyájunk — békéjeért és biztonságáért. Valami végtelenül szomoru, de fölemelő érzéssel kisérjük ezeknek a katonáknak a sorsát. Hogy csipnek, lopnak is szegények, ha éhségtől gyötörve, hozzájutnak a gazda szilvafájához, a menyecske frissen sült cipójához, egy egy köcsög aludtejéhez és a sorsukhoz illó nagy bonhomiával elfogyasztják, hogy szinte ugy csorog tőle nyáluk: ki tartaná ezt bünnek, kinek volna szive fejükre citálni a — törvényt, vagy rájuk uszitani a hadtestparancsnokságot. Érdekes eset foglalkoztatja a pázmándi katonai köröket, hogy a hivatalos nagyképüsködés kifejezésével éljünk. A Pázmándon rövid állomást tartó katonák menázsija körül ritka eset történt. Meglopták a katonákat. Jó 120 kiló hust emeltek el tőlük, épen a menázsihoz előkészitett egész húsmennyiséget. Ellopta valami gaznáció falusi, akinek volt lelke ahhoz, hogy ellopja egy egész regiment agyongyötört, kiéhezett katonának az ebédjét. Az esetet tüstént jelentették a község előljáróságnak, a csendőröknek, a katonai parancsnokságnak, akik mindnyájan siettek elfogni a menázsi-tolvajt, de biz az még eddig nem sikerült. Talán nem is sikerül. Aki ekkora lelketlenségre képes, annak van akkora raffinériája hozzá, hogy el tudjon menekülni minden igazságszolgáltatás elől.

— **Kézrekerült betörő.** Bónán Nándor 28 éves süttöri illetőségü gyári munkás Alcsut községben gyanusan ólálkodott a boltok s a tehetősebb gazdákra való házak előtt. Értesitették a csendőrséget, amely alapos megfigyelés alá vette. Előélete iránt érdeklődtek s kiitünt, hogy Bónán tulajdonképen veszedelmes betörő, akinek lelkét nem egy nagyobbszabásu betörés terheli. Például betört a lábatlani cementgyár kantinjába, honnét 200 korona készpénzt, szivarokat és élelmiszereket emelt el. Bekisérték a helybeli ügyészség fogházába.

— **Mézajku tolvaj.** Starek Géza zichyujfalusi birtokos méheséből f. hó 25 ének éjszakáján elloptak egy mézzel teli kaptárt. A csendőrség keresi a tolvajt.

— **A falu legényei.** Sárszentágotán ifj. Szőnyegi János és Kertész József legények összeverekedtek. A verekedés következménye az lett, hogy ifj. Szőnyegit sulyos testi sértéssel terhelve a törvény elé citálják.

— **Garázdálkodó ember.** Ráth Dávid napszámos, aki a rendőrség előtt nagyon is ismeretes, annak dacára, hogy a város területéről több izben kiutasitották, ismét visszatért családjához s ittas állapotában ott garázdálkodni kezdett. A garázdálkodó Ráth Dávidot a rendőrség tette ártalmatlanná s a városházára kisérte.

— **Összekülönbözés.** Bucsek György és Latinyi István seregélyesi legények összeakasztották a kereket. A felmerült véleményküllönbségeket Bucsek György ugy intézte el, hogy vett egy karót s azzal alaposan elverte Latinyit. Az eljárás megindult.

— **Szökött katona.** Steiszkél János tanitójelöltet 3 évre sorozták be katonának a Bilekben állomásozó 69. gyalogezredhez, honnét f. év februárjában megszökött. Azóta bujdosott az elfogató parancs elől, mig a mult pénteken városunkban reáakadtak a csendőrök s visszaszállitották állomáshelyére.

— **Sikkasztó.** Kaposváról táviratban keresték meg rendőrségünket, hogy Szabó János helybeli illetőségü 17 éves mészárossegédet, aki gazdájától Spigl Ármin kaposvári mészárosmestertől 130 kor. elsikkasztása után megszökött, tartóztassa le. A rendőrség a sikkasztó mészárossegédet folyó hó 29-én a Lepsény felől jövő vonaton feltalálta és letartóztatta. Szabó János a sikkasztást beismeri.

— **Nagyvelegi hir.** Molnár János 54 éves napszámos szobájából elloptak egy fegyvert. A tolvaj Nyiri Szabó János volt, akit feljelentettek.

— **Házi botrány.** Kammarszki József tégla gyári munkás részegségében a feleségéhez hivott bábaasszonytmeg támadta, bántalmazta, ugy hogy a háznép kénytelen volt a rendőrséghez fordulni segitségért. A rendőrség az ittas embert bekisérte s ellene meginditotta az eljárást.

— **Csákvárról.** Végh Erzsébet 58 éves móri hajadon Csákváron járt s ezt a látogatását különösen özv. Farkas Mihálynéra emlékezetessé tette. Az emlitett hajadon beosont özv. Farkasné elhagyott lakásába s ott magához véve az összes ruhanemüt megugrott.

— **Öngyilkos asszony.** Az öngyilkosok szomoru statisztikájába egy uj adatot kell feljegyeznünk: tegnap délelőtt Márkus Józsefné, sz. Reiter Erzsébet, Tolnai-utcai lakos öngyilkossá lett. A szerencsétlen asszony egy deci rumbam lugkövet oldott fel s azt emelve ajkához követte el szánandó cselekedetét. Öngyilkosságának okát családi viszálykodásban keresik. A szerencsétlen asszonyt életveszélyes sebesüléseivel a Szent György-kórházba szállitották.

— **A mélyen tisztelt szülők figyelmébe.** Zongorázni tanulókat úgy kezdőket, mint haladókat elméletileg és gyakorlatilag a magy. kir. zeneakadémia módszere szerint, óránkint egyeseket, válamint többeket is együttes oktatásra elfogad *Grossinger Brigitta* Budai-ut 14. sz.

Tisztelettel értesitjük a földmüvesgazdákat, hogy

„Műtrágya“

jutányos áron kapható a **Székesfehérvári Ker. Fogy. Szövetkezet** fő- és fióküzletében.

Hirtling Kálmán

füszer, csemege, buborka, kávé, ásvány, bel és külföldi borok és pezsgő különlegességek nagyraktára.

Székesfehérvár, Nádor-utca

a zirci templommal szembe Krén vaskereskedése mellett.

Telefon 207 szám. **Telefon 207 szám.**

Naponta friss bel és külföldi gyümölcsök. Óriási választék bel és külföldi halak, sajtok, likörök cognak, pezsgő és borokban.

Olcsó árak és legpontosabb kiszolgálás.

Vidéki megrendelések a leggyorsabban intéztetnek el.

Balatonfüredi elsőrendü csemegeszőlő, mézédes, 5 kilós posta kosár 3 korona 30 fillér. 1 kiló 64 fillér.

Friss felvágottak.

1 kiló kristály cukor 88 fillér.

1 liter neszméiyi bor 64 fillér.

ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára

Székesfehérvár, Szögyény-Marich-utca.

Állandóan nagy raktáron mindenféle

férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papi öltönyök,

Ferenc József-kabát,

köpenyek (havelok)

bőrkabátok, utazóbundák, raglán-felöltők, kabátok.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.

00000481